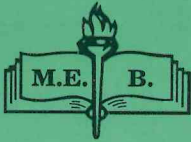

AİLELER İÇİN EĞİTİM REHBERİ

Prof. Dr. Mehmet ÖZYÜREK
Adil KOÇAK

Resimleyen : Murat SAYIN
Yayına Hazırlayan : Şaban DEDE

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma
Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Türkiye Temsilciliği

İşbirliğinde hazırlanmıştır.
ANKARA - 1996

**Görme güçlüğünden etkilenmiş
çocuğı olan**

AİLELER İÇİN EĞİTİM REHBERİ

**Prof. Dr. Mehmet ÖZYÜREK
Adil KOÇAK**

**Resimleyen : Murat SAYIN
Yayına Hazırlayan : Şaban DEDE**

■ Görme güçlüğü olan bir çocuğa sahip olmak her şeyin sonu değildir. Ülkemizde ve dünyada hayatlarını normal şekilde sürdüren ve iş gücü sahibi pek çok görme engelli kişi vardır.

Görme engelli çocuğa sahip olduğunda ilk olarak, görme engelinden dolayı hayal kırıklığı yaşanır. Eş ve yakınlar suçlanır. En son aşama ise, çocuğu olduğu gibi kabul etmedir. Çocuğu olduğu gibi kabul etme birkaç ayı alabileceği gibi, yılları da alabilir. Kabul süresi kısa olduğunda, siz ve çocuk da daha mutlu olabilirsiniz.

Çocuğu kabul etme, ona özelliklerine göre eğitim vermeye başlamaktadır.

Çocuğunuzun görme güçlüğü doğuştan ya da sonradan olabilir.

* Çocuğunuz doğumdan itibaren görme güçlüğünden etkilenmiş ise, tekrar çocuk sahibi olmadan önce, görme güçlüğü olan çocuk sahibi olmamak için mutlaka bir sağlık kuruluşuna danışınız.

* Çocuğunuz hiç görmüyorsa, onun yaşatlarının yapmış olduğu faaliyetleri siz de çocuğunuzla yaparak çocuğunuzun yetiştiniz.

* Çocuğunuz eğer çok az görüyorsa, onun, akranlarının yaptıklarını görmesinden yararlanarak yetiştiniz.

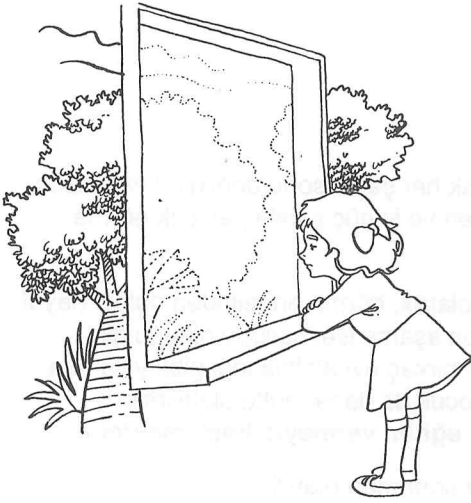
*Eğer çocuğunuz karanlıkta çok az görüyorsa, bu rehberde yazılan etkinlikleri, en iyi görebildiği gündüz öğretin. Gündüz faaliyetleri yapmakta başarılı olduğunda, aynı faaliyetleri gece öğretmeye başlayın. Böylece, gece de bağımsızlığını kazanabilir

Görme güçlüğü olan çocuk

KİMDİR?

■ Görme engelli çocuk ya kördür ya da az görendir. **Kör** demek, çocuğun uzak ya da yakından hiçbir şeyi görmemesi anlamına gelmektedir. Anahtar deliğinden bakan birisi kadar görenlere de **kör** denilmektedir.

Az gören ise, çocuğun çevresinde bulunan şeylerin yakınına giderek ya da gözüne getirerek kısmen farketmesi anlamına gelmektedir. Az gören bir çocuğun ne kadar gördüğü, bazı örneklerle daha iyi anlaşılabilir. Az gören çocuk, kirli ya da buğulu bir camdan bakıldığında, çevrenin ve çevrede bulunan nesnelerin görülebildiği kadarıyla görmektedir.

Az gören çocuk, nesnelere kesin olarak farkedememektedir. Ancak karaltı halinde gölgeler şeklinde görmektedir.

Bazı çocukların da gözleri **ışığa** çok hassastır. Uzun zaman **güneşe** baktıktan sonra hissedebileceğiniz ve görebileceğiniz şekilde görmektedir.

GÖRME GÜÇLÜĞÜNE NE YOL AÇAR?

■ Görme güçlüğünün neden olduğu sorusu, anababaların ve hepimizin sormuş olduğu bir sorudur. Neden çocuğun görmediği ya da az gördüğü ilk sorulan sorulardır. Çocuğun neden göremediğini öğrenmek, tekrar aynı durumun ortaya çıkmasını önlemek için alınacak önlemler konusunda size fikir verebilir. Ancak çocuğun nasıl yetiştirileceği ve eğitiminde neler yapılabileceğine ışık tutmaz. Bu nedenle, aile üyeleri görme güçlüğüne yol açan nedenler üzerinde ne kadar az ve kısa süre durabilir, buna karşılık çocuklarının neleri, nasıl yaptığı üzerinde daha uzun süre durabilirlerse, çocuklarına o kadar fazla yardım etmiş olurlar.

Yine de görme engeli neden mi olur? Görme engeli irsi olabilir. Soydan soya geçebilir. Ancak, bu duruma çok sık olarak rastlanmamaktadır. Annenin gebeliği sırasında da görme engeli ortaya çıkabilir. Gebelik sırasında anne kızamıkçık gibi ateşli hastalıklara yakalandığında, bazı ilaçlar aldığı ve röntgen ışınlarına maruz kaldığında körlük ya da görme güçlüğü olabilir. Doğumun güç olması da, bebeğin görme engelli olmasına neden olabilir. Doğum sonrasında geçirilen ateşli hastalıklar, kazalar ve zehirlenmeler görme engelini yolaçabilir.

■ Görme güçlüğünün ne kadar erken farkına varılabilirse, tedavi edilme imkanı artar. Tedavi edilmesi mümkün olmadığında da, erken eğitim önlemleriyle çocuğun daha olumlu hayat sürdürmesi mümkün olabilir.

Hangi Çocuklar Görme Güçlüğünden Etkilenmiş Olabilirler?

Görme Güçlüğünden Etkilenmenin İpuçları:

- * Gözlerinin önünde bulunan ilgi çekici eşyaları takip edememe ya da farkına varamama
- * Uzun süre aynı yere bakma
- * Farklı bir şekilde gözlerini döndürme
- * Sık sık gözlerini ovma ve kaşıma
- * Gözlerini ışıktan koruma ve gözlerinde titreme
- * Sağa sola amaçsız uzanma ve sık sık düşme
- * Renkli bir resmin renklerini ayıramama
- * Gözlerde kızarma ve yaşarma
- * Gözlerinin ortasında bulanıklık ve ışık geldiğinde parlamama

Gözlerde yukarıdaki belirtilerden biri ya da birkaçı varsa çocuğunuzun görme güçlüğü olması ihtimali yüksektir.

Çocuk hemen doktora götürülmelidir.

GÖRME GÜÇLÜĞÜNÜN ANLAMI NEDİR?

■ Görme yetersizliğinden etkilenme derecelerine bağlı olarak, görme güçlüğünün anlamı değişmektedir. Bu durumu görme güçlüğünden etkilenmiş çocukların kişisel yaşantılarına dayalı bilgilerden görelim:

Mustafa, doğduğundan beri renkleri farkedememekte ve uzağı görememektedir. Büyüteç aracılığıyla kısa süreli yazıları okuyabilmektedir. Büyük harflerle okunaklı yazabilmektedir. Fakat yazdığı yazıları doğrudan okuyamamaktadır. Büyük eşyaları mesela evleri, otomobilleri farkedebilmektedir. Uzaktaki görüntüler, ağaçlar, telefon ve elektrik direkleri birer gölge olarak kendisine yansımaktadır. Mustafa günlük yaşamını dikkati çekmeden sürdürmektedir. El topu oynamakta, resim yapmaktadır. Ancak renkleri ayırmasına arkadaşları yardım etmektedir.

Nardane ise, tek gözüyle görmektedir ve bu gözüyle uzağı çok az görmektedir. Fakat bu kız çocuğu, yine de diğer çocuklar gibi hareket etmektedir. Diğer çocuklar gibi oynayan ve zıplayan çok hareketli bir çocuktur. Çok yakından yazıları okuyabilmekte ve yazabilmektedir. Ancak, binaların çatılarını ve camilerin kubbelerini yeterince görememektedir. Arkadaşlarıyla parkta yapmış olduğu gezinti sırasında onları çok yakından takip etmesine rağmen, parktaki diğer seslerden dolayı arkadaşlarını bulamamıştır.

Harun, görme güçlüğü olduğunu bilmemektedir. Çevresindekiler de, çocuğun böyle bir problemi olduğunu fark etmemiştir. Günün birinde bir kartopu sağ gözüne gelmiş ve o andan itibaren Harun tamamen görememiştir. Doktora götürüldüğünde, sol gözüyle göremediği ve kartopundan dolayı sağ gözüyle de görmesini kaybettiği ortaya çıkmıştır. Sol gözündeki bozukluğun doğuştan oluşu nedeniyle, gözlük ve diğer tıbbi yardımlardan yararlanamamaktadır. Önceleri top oynarken topu ucundan tutması ve bazı eşyaları da tam kavrayamaması sol gözünde görme güçlüğüünün doğuştan olduğunu göstermesine rağmen, farkına varılamamıştır. Bazen çocuklar yeterince göremediklerini bilseler bile, hekimden ya da tıbbi müdahalelerden korktukları için görmediklerini gizleyebilirler.

Görme güçlüğü olan çocuğa

TIBBİ BAKIMDAN NASIL YARDIM EDİLİR?

Tıbbi Tedavi Hizmetleri:

■ Görme güçlüğü ne kadar erken teşhis edilirse, çocuğa o kadar fazla yardım edilir. Görme güçlüğü erken teşhis edildiğinde görme güçlüğüünün önüne geçmek ya da önlemek mümkün olabilmektedir. Örneğin, erken ameliyat ya da ilaçla tedaviyle çocuğun görmesini yeniden kazandırmak mümkün olabilir. Yani görmesi tam olmasa bile daha iyi görebilir. Eğer çocuğunuzun görebilmesinden şüphe ediyorsanız, bir an önce çocuğunuzu göz doktoruna götürmekte yarar vardır. Çocuğun sık sık sağlık kontrolundan geçirilmesinin, ileride ortaya çıkabilecek olası hastalıkların önlenmesine katkısı olur.

Optik Yardımlar:

Gözlük ve lens yardımlarıyla çocuğunuzun daha iyi görmesi sağlanabilir. Eğer gözlük ve lens doktor tarafından verilirse, bedeli bağlı olduğunuz sosyal kurumlarca ödenmektedir. En çok kullanılan optik araç gözlüktür. Diğer optik yardım araçları büyüteç ve okuma cihazlarıdır. Gözlük, her görme güçlüğü olan çocuğa yardım etmez, ama doktor gözlük önerirse, çocuğunuz daha iyi görebileceği için mutlaka gözlük alınız.

Gözlük Verildiyse Nelere Dikkat Edilir?

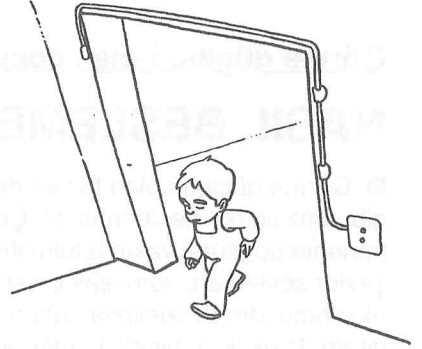
* Sadece doktorun verdiği gözlükler kullanılmalıdır. Fıer çocuk gözlük kullanmak

bırakılmamalıdır.

* Eğer çocuk az gören ise, oturma ve çalışması sırasında ışığın doğrudan göze gelmemesine ve ışığın kırılarak göze yansımına özen gösterilmelidir.

* Elektrik kablosu ve benzeri eşyalara çocuk takılarak düşebilir. Bu gibi eşyalar kilim altında ya da kapı üstlerinden geçirilmelidir. Elektrik prizlerinin çocuğun yetişemeyeceği yükseklikte ve ulaşmasını engelleyecek nesnelere arkasında olmasına dikkat edilmelidir.

Görme güçlüğü olan çocuğumun

ÖĞRENMESİNE NASIL YARDIM EDEBİLİRİM?

■ Görme güçlüğü olan çocuklar öğrenirken nesnelere dokunur, nesnelere dokunarak sesleri dinler, koklar ve tadlarına bakar.

* Çocuğun öğrenebilmesi için **dokunması, işitmesi, koklaması ve tad alması** mutlaka faaliyete geçirilmelidir. Çocuğun çevresini ve nesnelere öğrenebilmesi için, diğer duyu organlarını kullanmasına mutlaka fırsat verilmelidir.

* Diğer duyu organlarını kullanarak çocuğun yeni şeyler öğrenmeleri mutlaka cesaretlendirilmelidir.

* Sizin için önemli görülmeyen şeyleri öğrenme çabaları mutlaka desteklenmelidir. Yeni birşey yaptığında ya da yapmayı öğrendiğinde, mutlaka mutlu olduğunuzu farketmesini sağlayınız. Çocuk mutlu olduğunuzu sesinizin tonundan ya da kullandığınız kelimelerden anlamalıdır.

* Çocuğunuzun iyi öğrenmesi için, onu sevdiğinizi hissettirerek işe başlamanız gerekebilir. İyi beslenmesi, yeterince uyuması, temiz hava alması, vücudunun temiz tutulması, kullanışlı giyeceklerin alınması, çocukla olumlu ilişkilerin kurulmasını kökleştirir. Zaman zaman sevdiğinizi hatırlatınız ve görme güçlüğü olmasından dolayı rahatsız olmadığınızı hissettiriniz. Okşayın, öpün ve bunu sık sık tekrarlayın.

Elbette çocuğu yatağa yatırmak da gerekebilir. Yatağını yattığı odaya kurunuz. Sürekli yatakta kalmasına izin vermeyiniz. Arada sırada yatağından alın, onunla konuşun ve oynayın. Diğer zamanlarda ne yapıyorsanız ona anlatın ve yaptığınızı işe onun da katılmasını sağlayınız. Çocuk bunları bilirse, kendisini daha güvenli hisseder ve daha az problem çıkarır. Daha iyi öğrenmesine zemin hazırlanmış olur.

* Görme güçlüğü olan çocuk, hem anasının hem babasının olduğunu bilmelidir. Bunun için, çocukla sadece annesi değil, babası da ilgilenmelidir. Yani, baba da çocuğun zaman zaman ihtiyaçlarını karşılamalı, yemek yedirmeli, üstünü giyip çıkarmasına yardım etmeli, oyunlar oynamalı, gezintiye çıkmalı ve çalıştığı yerlere birlikte gitmelidir. Bunlar da çocuğun daha fazla öğrenmesine yardım eder.

Görme güçlüğü olan çocuğumu

NASIL BESLEMELİYİM?

■ Görme güçlüğü olan bebek de, diğer bebekler gibi emzirilerek beslenmelidir. Çocuk emzirilirken, annenin göğsüne yakın tutulmalıdır. Sevgi belirten şeyler söylerken, yumuşak bir şekilde okşanmalıdır. Emzirilirken sütün geldiği yerin gösterilmesi için, bir eliyle memeye dokunması sağlanmalıdır.

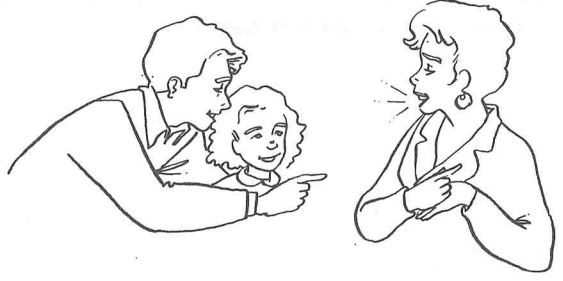
* Görme güçlüğü olan çocuklar da akranları gibi beslenmelidir. Diğer çocuklara verilen yiyecek ve içecekler, bu çocuklara da verilmelidir. Çocukların uygun beslenmesi, onların hastalıklardan korunması bakımından önemlidir.

* Çocuğunuz kendi başına yemek yemeyi henüz beceremiyor olabilir. Eğer böyle ise çocuk kendi başına yemek yiyebileceye kadar yardım edilmelidir.

* Çocuğunuz akranları kadar hızlı büyümüyorsa, çevresinde bulunan çocuk

■ Çocuğunuzla çevrenizde duyduğunuz **sesleri** dinleme ve bu sesleri birbirinden ayırma çalışmalarını sıkça yapınız.

* Çocuğunuza hangi sesin kime ait olduğunu kazandırmak için, konuşanın kim olduğunu söylemeniz yeterli olacaktır.

Örneğin "**şimdi konuşan baban**", "**ablan Ayşe de şimdi konuştu**" gibi kimin konuştuğunu söylemeniz, çocuğun çevresinde bulunan çocukları ve diğer insanları ayırmasına yardım eder. Daha sonra evdeki yakınlarının yüzlerine dokunurken onları tasvir edebilirsiniz.

* Çocuğunuzun çevrede bulunan hayvanları dinlemesine ve onlara dokunmasına izin vererek, onun hayvanları ayırmasına yardımcı olabilirsiniz. Hayvanların seslerini duyunca ve onlara dokununca mutlaka isimlerini söyleyiniz.

* Trafiğin, rüzgarın, ateşin yanması ve suyun akması gibi diğer sesleri dinlemesine dikkatini çekiniz ve bu sesleri ve özelliklerini açıklayınız. Böylece çocuğun çevresini tanımasına yardım etmiş olursunuz.

* Ellerinizi farklı şekillerde vurarak çocuğunuza dinletiniz. Nasıl ve neden az ses çıktığını ona gösteriniz. Bunun için ellerinizin üzerine onun ellerini koyarak, bu işi yapmanız yeterli olacaktır. Çocuğun ellerini birbirine vurmaya öğretmek için de, ellerinizi onun elleri üzerine koyunuz. Sonra değişik seslere dikkatini çekiniz.

* Parmağınızı şıklatarak, dilinizle ve ısıklıla farklı sesler çıkararak, bu sesleri ayırmasına fırsatlar hazırlayınız. Ayrıca, çıkan seslerin nerelerden kaynaklandığını, dokunmasına ya da görmesine fırsat vererek gösteriniz. Daha sonra da kendisinden bu sesleri çıkarmasını isteyiniz.

Görme güçlüğü olan çocuk

KONUŞMAYI NASIL ÖĞRENİR?

■ Görme güçlüğü olan çocuk, insanların dudaklarını nasıl kıpırttığını görmeyebilir. Çocuk konuşmayı öğrenirken, konuştuğunuz sırada onun elleriyle ağızınıza ve yüzünüze dokunmasına izin vererek ona yardım etmiş olursunuz. Çocuğun dudaklarınızın, çenenizin ve yanaklarınızın hareketlerini hissetmesini ya da görmesini sağlayınız. Ayrıca konuşurken ağızınızdan ve burnunuzdan hava geldiğini hissettirmeniz, çocuğun konuşmayı öğrenmesine yardımcı olacaktır. Çocuk siz ses çıkarırken ellerini ağızınıza koyarsa, çıkarttığınız sesleri ondan tekrar etmesini isteyebilirsiniz. Kendisi bu sesleri çıkarırken, elleriyle dudaklarının, çenesinin ve yanaklarının hareketlerini ve ağızından ve burnundan gelen nefesi hissetmesini isteyiniz. Daha sonra kelimeleri sizin aibi sövlemesini

* Çocuğunuz nesnelere göremediğinden onların adlarını öğrenemez. Bu nedenle, bazı sözcükleri bilse bile anlamlarını bilmeyebilir. Nesnelere tanıtarak, kelimelerin anlam kazanmasına yardımcı olunmalıdır.

* Çocuk radyo, masa ve bardak gibi nesnelere dokunduğunda, onların adları söylenerek ve kolonya gibi nesnelere hem kokladığında hem de hissettiğinde ve şeker, tuz, biber gibi nesnelere tattığında isimlerinin söylenmesiyle, kelimelerin anlam kazanmasına yardım edilmiş olur. Bunlar tekrarlandıktan sonra, çocuğun o nesnelere adlarını ve anlamlarını öğrenmeleri mümkün olur.

* Çocuğunuzla konuşurken, onun adını söylerseniz, onunla konuştuğunuzun anlayabilir.

* Çocuğunuzla konuşurken, "**şunu bana ver**" "**işte orada**" gibi görmeye dayalı cümleler yerine, "**sağ ayağının hemen yanında duran fırçayı bul**" ve "**masanın sağ üst köşesinde duruyor**" gibi cümlelerle ifade ederseniz, çocuğun nesnelere bulmasına ve dilinin gelişmesine katkınız olur. Çocuğun dikkatli olması gerektiğinde, tehlike durumunda ve mutlu olduğunuzda, sesinizi farklı biçimlerde kullanın. Daha sonra çocuk ses tonlarına dikkat ederek bu ortamları anlayabilecektir.

Görme güçlüğünden etkilenmiş çocuğum

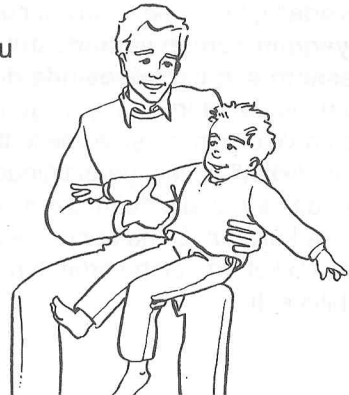
HAREKET ETMEYİ VE GEZİNMEYİ NASIL ÖĞRENİR?

■ Görme güçlüğü olan çocuk da diğer çocuklar gibi hareket etmeyi, gezinmeyi öğrenir. Çocuk çok küçükken, onu kucağınızda kendinize yakın tutarak gezinin. Çocuk da hareket etmenin ne olduğunu öğrensin.

* Daha sonra çocuğa vücudunu hareket ettirmeyi kazandırmaya başlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak başınızı, kollarınızı ve bacaklarınızı hareket ettirmekten başlayabilirsiniz. Hareket ettirirken çocuğun hareketleri hissetmesine birçok kere fırsat veriniz. Sonra ondan aynı hareketleri tekrar etmesini isteyiniz.

* Çocuğu kucağınıza oturtunuz. Kucağınızda onu değişik şekillerde hareket ettiriniz. Sonra onun hareket etmesine yardımcı olunuz. Çocuk tüm bunlardan sonra hareket etmenin nasıl birşey olduğunu anlayacaktır.

Emeklemeyi öğretebilmek için, sanki emekliymişçasına onu dizleri ve elleri üzerinde tutunuz. Sonra aile üyelerinden birinin çocuğu çağırmasını isteyiniz. Sağa sola hareket ettiriniz, zil çalınız, el çırpınız ve zile ve el çırpıldığı yere doğru gelmesini sağlayınız. Çocuk emeklemeyi öğrendiğinde, evde ve bahçede gezinmesi teşvik edilmelidir. Emekleme çocuğun kollarını ve bacaklarını kullanmayı öğrenmesine yardım eder.

Çocuk Nasıl Yürümeyi Öğrenir?

Çocuk yürümeye başlamadan önce, yürüme arabasıyla yürütmesine ya da yürüme sepetiyle hareket etmesine fırsat verilmelidir. Ayrıca, bu sıralarda çocuğun eşyalara tutunarak ayakta durmasını sağlayınız. Çocuğa yürümeyi öğretmeye başlarken, birlikte yürürken onunla konuşun.

* Çocuğa yürüdüğü yerin düz, çakıllı, kumla ya da çimle kaplı olduğunu söyleyin. Çocuğun zemini ayakları ve elleriyle yoklayarak aradaki farkı hissetmesini sağlayınız. Çocuk yürümeye başladığında oda içinde gezinmesini ve oda içindeki eşyayı ve odanın duvarlarını, köşelerini tanıttınız ve elleriyle yoklamasını sağlayınız. Kendi kendine oda içinde buluşlarda bulununca, mutlu olduğunuzu gösteriniz ve yaptıkları size kolay gelmiş olsa bile önemseyiniz.

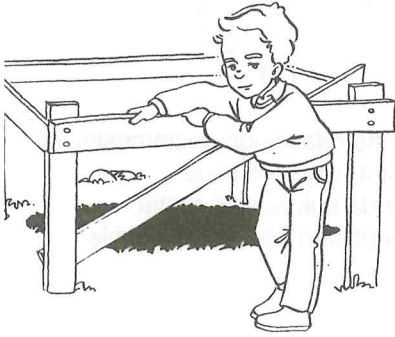

* Çocuk zamanla nesnelere çarpmaktan korktuğu için gezinmekten ya da hareket etmekten kaçınabilir. Çocuğa kollarından birini yüzünün önünde, diğerini karın civarında tutmasını söyleyiniz. Böylece yürürken kollarının kendisini koruyacağını gösteriniz. Zamanla kendi başına hareket etmekten daha az korkacaktır.

* Çocuk eğilip doğrulurken kafasını sandalye ve masa gibi eşyalara çarpmaması için bir elini kafasının önünde hafifçe eğik bir şekilde tutmasını göstererek başını koruması öğretilir.

* Çocuğun düştüğü zamanlar da olacaktır. Çocuğa düşerken kollarını öne doğru koymayı kazandırınız. Böylece çocuk yaralanmayacak ya da çok az yaralanacaktır. Çocuk düşmeyi öğrendikten sonra dolaşmaktan korkmayabilir.

* Ev dışında kuyu, dere ve ateş gibi ve ev içinde ocak, soba gibi tehlikeli yerlerden çocuğu uzak tutarak koruyunuz. Bunun için, bu gibi yerlerin etrafına koyacağınız engeller çocukları onlara yaklaşmaktan korur.

* Çocuk tehlikenin ne olduğunu anlayacak yaşa geldikten sonra onu ateşin, derenin ve

kuyu gibi yerlerin yanına götürebilirsiniz. Çocuk onların nerede olduklarını öğrenecek ve onlara tek başına yaklaşmayacaktır.

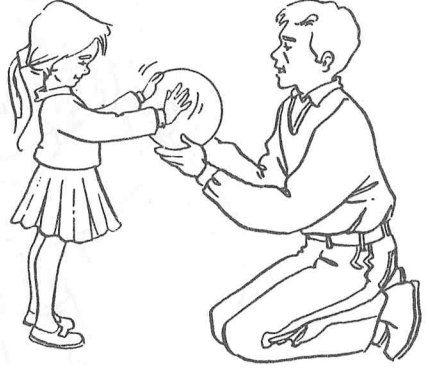
* Çocuğun, ilk üç yıl içinde, sürekli olarak değişik şekillerde hareket etmesine ortam hazırlanmalıdır. Yaptırılan hareketler sırasında, çocuğunuzda eksik gördüklerinizi tamamlamaya çalışınız.

NASIL ÖĞRENİR?

Dokunarak Çevresini ve Nesnelere Öğrenme

■ Görme güçlüğü olan çocuklar, evde eşyaların tümünü elleriyle yoklayarak tanımlıdır. Eşyaları tanırlarken gerçek adları söylenerek tanıtılmalıdır. Örneğin, oyuncak fırın, lavabo, top ya da oyuncak şemsiye gibi.

* Çocuğun çevresinde bulunan eşyaları iyi tanıyabilmesi için, bu eşyaların özelliklerinin ayrıntılı olarak anlatılması gerekir. Örneğin dolap büyük, ayakkabılık ise küçüktür. Yastık yumuşak, yer serttir. Top yuvarlak, tahta köşelidir. Limon ekşi, portakal ise tatlıdır gibi.

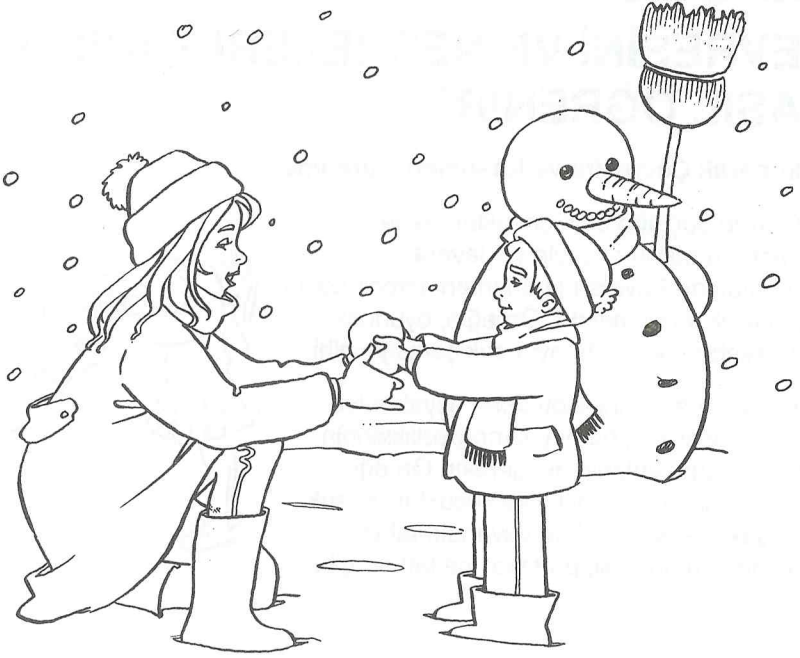

* Zaman, zaman çocuğa parmak uçlarıyla hissedeceği işler verilmelidir. Örneğin, küçük düğmeleri, nohut ve mercimeğe dokunmasını sağladıktan sonra karıştırınız ve daha sonra çocuktan parmak uçlarıyla dokunarak birbirinden ayırmasını öğretiniz. Kibrit çöplerini tanıttınız ve onları boşalttıktan ve kibritleri tanıttıktan sonra tekrar kutuya koymasını isteyiniz. Ayrıca değişik kağıt ve kumaş parçalarını getiriniz ve bunları birbirinden yoklayarak ayırmalarını isteyerek, dokunarak farklı yapıdaki nesnelere ayırmayı öğretebilirsiniz.

* Çocuğunuzla değişik yerlere gidiniz. Onun elleriyle çevresinde olanları yoklamasına fırsat vererek çevreyi araştırmasına yardımcı olabilirsiniz. Çocuğun çevresinde yer alan nesnelere tanınması sırasında, başlangıçta elinizi çocuğun eli üzerine koyunuz. Sonra ellerinizi birlikte incelediğiniz nesne ve hayvanlar üzerine koyunuz. Böylece hareket eden nesne ve hayvanların nasıl hareket ettiğini hisseder.

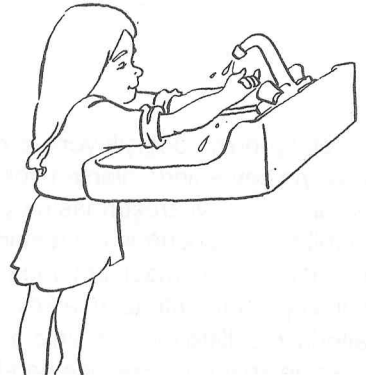

* Çocuğunuza tutabileceği nesnelere veriniz. Bu sırada tutmakta olduğu nesnenin ne olduğunu, neye benzediğini ve nasıl kullanıldığını açıklayınız.

* Çocuğunuzun sık sık dışarıya çıkarınız. Bu, sadece çocuğunuzun temiz hava alması için değil, aynı zamanda dışarıda neler olduğunu ve nasıl davranacağını bilmesi bakımından da önemlidir. Çocuk güneş ışığı, yağmur, kar ve sıcak-soğuk havaları doğrudan hissetmelidir.

* Tüm çocuklar öykü okunmasını ve anlatılmasını severler. Çocuğunuzun kucağınızla alıp öykü okumanız veya anlatmanız, onun da hoşuna gideceği gibi, dilinin gelişmesine katkısı olur. Eğer çocuk anlatılanı anlamazsa ve size sorular sorarsa hiç kızmadan sabırlı bir şekilde açıklayınız ve soruları cevaplayınız. Resim ve şekilleri çocuğa anlatınız. Ayrıca kabartma resimleri ve şekilleri, parmaklarıyla dokunarak tanımlarını sağlayınız.

* Görme güçlüğü olan çocuğunuzun kendi başına iş ya da işler yapmasına fırsat veriniz. Çocuk ne kadar bağımsızlığa alışır, o kadar kişilik sahibi olur. Örneğin, çocuğa kendi elini yüzünü yıkaması, havlu ile kurulması, giysilerini çıkarması ve giymesi, yardımla...

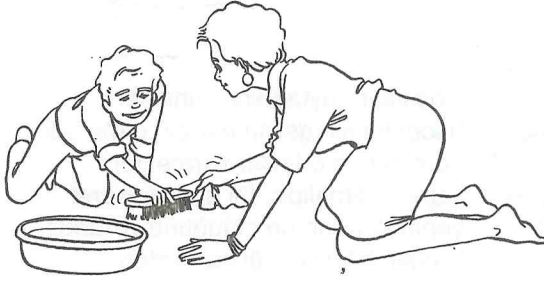

Görme güçlüğünden etkilenmiş çocuğum

NASIL VE NE GİBİ OYUNCAKLARLA OYNAYABİLİR?

■ Çocuğunuzun oyuncaklarla oynaması çok önemlidir. Ancak, oynayacağı oyuncaklar neler olabilir? Oyuncakların mutlaka pahalı şeyler olması gerekmemektedir. Görme güçlüğü olan çocuğun oynayabileceği bir sürü oyuncak vardır. örneğin, oyuncak bebek, çan, salladıkça ses çıkaran oyuncaklar, atınca ses çıkaran top, geçmeli tahtadan, plastikten yapılmış oyuncaklar, oyuncak ayı, köpek vb. hayvanlar da olabilir. Görme kalıntısı olan çocuklar için, ayrıca resim defteri, renkli kalemler, domino ve benzeri oyuncaklar olabilir. Oyuncakların çocuğun dokunmasını ve görme kalıntısını, işitmesini ve seslerin nereden geldiğini ayırtetmesini ve koklamasını geliştirecek oyuncaklar olmasına dikkat edilmelidir.

Ev eşyalarını da, çocuklarınızın oynayacağı araçlar olarak düşünebilirsiniz. Örneğin çocuğunuza mutfağını tanıttığınızda, mutfak eşyalarını da tanıtabilir ve onları nasıl

kullandığınızı açıklayabilirsiniz.

Çocuğun eline kırılmayacak ve onu yaralamayacak mutfak eşyası vererek, onlarla yemek ve sofrta hazırlamasına fırsat verilebilir. Ayrıca, ondan mutfakta bulunan bazı şeyleri isteyerek yardım etmesini sağlayabilirsiniz.

Oyuncakları düzenli olarak belli bir yere koyduktan sonra, çocuktan oyuncakları aramasını, bulmasını isteyiniz. Ayrıca çocuk oyuncaklarıyla oynarken, oyuncaklardan birini bulamıyorsa, oyuncağı alıp kendisine vermeyiniz. Oyuncağı kendisinin bulması için yerini, örneğin, zil masanın altında, sağda ya da solda ya da biraz geride gibi yön tarifeleriyle söyleyiniz.

Oyuncakları düzenli olarak belli bir yere koyduktan sonra, çocuktan

Birçok çocuk ana babasına iş yaparken yardım etmekten hoşlanır. Böyle durumlarda çocuğı azarlamayınız. Tam tersine yardım etmesinden memnun olduğunuzu belirtin ve size yardımcı olmasını isteyiniz. Böylece çocuğa kendi başının çaresine bakmayı öğretmeye başlamış olursunuz.

Bardak ve tabak gibi kırılacak şeylerin el altında olmamasına dikkat etmek yeterli olabilir. Bulaşık yıkamayı, kurulamayı, çamaşır yıkamayı, evi silmeyi ve süpürmeyi öğretin. Ayrıca yemek ve ekmek yaparken, hem gösterin hem de yapmasını isteyin.

* Evde ses çıkaran radyo, kafeste kuş, ses çıkaran masa saati, ya da saat başı ses çıkaran saat, rüzgar geldiğinde ses çıkaran şeyler gibi işaretler kullanılarak çocuğa ev içinde yönünü bulmayı öğretebilirsiniz ve çocuğun ev içinde serbestçe dolaşmasına ve yön bulmasına katkı sağlamış olursunuz.

* Çocukların hep oturarak oynamaları doğru değildir. Sık sık hareket etmelidirler.

Yürümeye başlamadan önce oyuncak bir at alarak, zaman zaman bu ata bindirerek sallayınız. Yürümeden önce, eve kurulan salıncaklar, yürüteçler çocuk yürümeye başladıktan sonra büyük oyuncaklarla ve oyun bahçelerinde oynama ve kaymalarını kolaylaştırır. Ayrıca çocuğunuzun üç tekerlekli bisiklete binmesi, fiziksel gelişimi bakımından yararlıdır. Zamanla, bisiklete binmesi kendisi için eğlenceli olacaktır.

Çocuklar büyüdükçe, zihinsel becerilerinin gelişmesi için daha güç görevler ve ödevler vermekten kaçınılmamalıdır. Bir ses ve işaret yaparak onun ne olduğunu sorunuz. Baştan bilebileceği şeylerden başlayarak, nasıl bilebildiğini söyleyerek ödüllendiriniz. Örneğin sürahideki suyu önce kovaya, sonra

tencereye dökerek suyun nereye aktığını sorarak çevresini tanımasını geliştirebilirsiniz. Oda ve dolap kapılarını kapatarak, hangisini kapattığınızı sorunuz. Anahtarlığı sallayarak, çıkan sesin ne sesi olduğunu ona buldurarak değişik sesleri ayırmayı kazandırabilirsiniz. Daha sonra kendisinin de aynı şeyleri yapmasına fırsat vererek, kendisinin de hissetmesini sağlayınız. Ancak fazla gürültü yaparak çocuğu rahatsız etmemeye özen gösteriniz.

* Görme güçlüğü olan çocuklar ani bir ses duyduklarında irkilirler, korkarlar. Görenler ses kaynağını görmeleri nedeniyle her ses kendileri için ani ses özelliği göstermediği için daha az irkilir ve korkarlar. Bu nedenle çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi gibi elektrikli ev aletlerini çalıştırmadan önce çocuğunuzu haberdar ediniz

Övünüz. Hoşa giden her konuya ağırlık veriniz.
Çocuğun gelişmesi yavaş olsa bile sabırlı olunuz.
Ailede diğer bireylerin de olduğunu unutmayınız.

EĞİTSEL YARDIM

Eğitsel yardım ne kadar erken başlarsa, çocuğunuzun geleceği açısından o kadar iyi olur. Çocuğunuz altı yaşından küçükse, onun gidebileceği bir okul bulunmamaktadır. Ancak sizin ilgi ve desteğinizle, size yakın olan bir okul öncesi kurumuna gidebilir. Ayrıca bu rehberde yazılanları okuyarak ve okuduklarınızı uygulayarak, çocuğunuzun yetişmesi için gerekli ortam ve düzenlemeleri hazırlayabilirsiniz.

Çocuğunuz okul yaşına geldiyse, çocuğunuzu bir okula yerleştirmeye çalışmanızda yarar vardır. Bunun için, il ya da ilçe Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurarak, yardımlarını isteyebilirsiniz. Çocuğunuz size en yakın ilde bulunan görme engelliler okuluna da yerleştirilebilir.

Erken Eğitim, Maddi Yardım, Çevre, Optik ve Tıbbi Yardımlar Kadar Önemlidir.

Görme güçlüğü olan çocuğa

BECERİLER NASIL ÖĞRETİLİR?

Öğretirken Çocuğumun Görüp Görmemesi Farkeder mi?

- * Çocuk hiç göremiyorsa, izleyen sayfalarda yer alan becerileri onunla birlikte yaparak ona kazandırabilirsiniz.
- * Çocuk çok az görüyorsa, izleyen sayfalarda yer alan becerileri görmesinden yararlanarak kazandırınız.
- * Çocuğunuz sadece karanlıkta göremiyorsa, izleyen sayfalarda yer alan becerileri, en iyi gördüğü gündüz kazandırın. Gündüz bu faaliyetleri kazandıktan sonra gece öğretmeye başlayınız.

Görme güçlüğü olan çocuğa

Beceriler Öğretirken Nelere Dikkat Etmeliyim?

- * Çocuğunuzun neyi ne kadar yapabildiğine mutlaka bakınız, gözleyiniz.
- * Bağımsız olarak yapabildiği beceriler varsa nasıl yapabildiğine bakınız. Bundan sonra yapacağı becerileri öğretirken bunlardan yararlanabilirsiniz. Bağımsız olarak becerileri yapmasını teşvik ediniz, zaman ve fırsat veriniz.
- * Çocuğunuza değişik beceri ve işleri yapmayı öğretirken mutlaka gözleyin. Beceri ya da işi ne kadar yapabildiğini belirleyerek, sadece bağımsız olarak yapamadığı yerlerde yardım edin.
- * Çocuğunuza sadece her defasında bir beceri ya da bu becerinin sadece bir bölümünü öğretmeyi deneyiniz. önceki beceri ya da becerinin kolay bölümünü tamamen öğrenebildiğinde becerinin izleyen güç bölümü öğreilmeye geçilmelidir.
- * Mutlaka çocuğunuza kolay geleceğini düşündüğünüz becerinin öğretiminden işe başlayınız.

Nasıl Öğretilir?

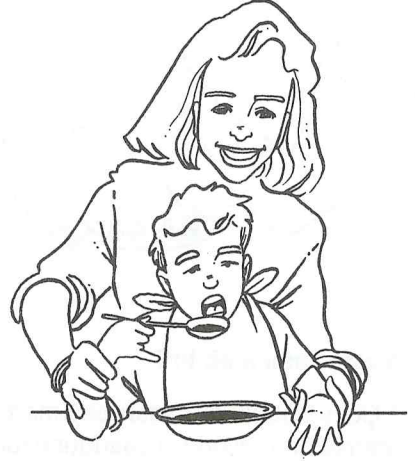
- * İlk olarak kazandırmak istediğiniz beceriyi, çocuğunuzun nasıl yapacağını **düşününüz**. Bu beceri ya da işi sonra nasıl yapabileceğini **açıklayınız**. Bu beceriyi kendisinden neden yapması gerektiğini ve yaşamda kendisine nasıl gerekli olduğunu anlatınız.
- * Sonra beceri ya da işi ona anlatırken, beceriyi onunla birlikte yaparak nasıl yapılacağını gösteriniz. Çocuk sizi dinlerken yapmış olduğu beceriyi de parmaklarıyla yoklamasına her defasında izin ve fırsat veriniz.
- * Daha sonra çocuktan bu beceriyi kendi başına yapmasını isteyiniz. Yardım etmeden yapabildiği kadar yapmasına izin veriniz. Yapamadığı bölümleri birlikte yaparken, çocuğun elinin elinizin üstünde olmasına ve yaptıklarının açıklamalarına mutlaka yer veriniz.
- * Daha önce yapamadığı bir becerinin bir bölümünü yapabildiğinde yine hoşnut olduğunuzu gösterin. Hoşnutluğunuzu **"çok güzel yaptın", "vay be nasıl yapıyorsun, aferin"** gibi sözcüklerle birlikte çocuğun **başını okşayarak, yanağına dokunarak ve sarılarak** gösterebilirsiniz. Ancak siz hoşnutluğunuzu belirttiğinizde çocuk yapmayı sürdürür ve daha iyisini yapar.
- * Beceri ya da işi her defasında her zaman yaptığınız şekilde yapınız.
- * Becerileri kendi başına yapabilmesi, sizin gittikçe **daha az** yardım etmenize bağlıdır. Yardıma ihtiyacı olduğunda onun ellerini ellerinizin üzerine koyduktan sonra beceriyi tamamlayınız.

* Becerilerin öğretimi beceriyi tamamen kendi başına yapabildiğinde tamamlanır.

YEMEK YEME BECERİLERİ NASIL ÖĞRETİLEBİLİR?

■ Her yemekten önce ve sonra ellerini yıkamasını ona göstererek örnek olun ve neden yıkaması gerektiğini anlatın.

* Çocuğa tabağı, kaşığı ve çatalı parmaklarıyla dokunarak tanıtırız. Tabağın iç ve dış yüzeylerini sorulduğunda gösterebilmeli, kaşığın sapını ağızından ayırmalı ve kaşığın iç kısmı yukarı gelecek şekilde tutması gerektiği anlatılmalı ve kaşığı birlikte tutarak nasıl kaşığı tuttuğunuz hissettirilmelidir. Sofrada kaşık, çatal ve tabağın nerede bulduklarını anlatınız ve dokunarak hissetmesini sağlayınız. Başlangıçta, kuru yiyecekleri kaşıkla tabaktan alırken, elinizi elinin üzerine koyarak hissetmesini sağlayınız ve gittikçe daha az yardımla yemesine fırsat veriniz ve yaptıklarından dolayı hoşnutluğunuzu gösteriniz.

* Diğer çocuklarda olduğu gibi, daha sonra sıvı yiyecekleri kaşıkla yemesi öğretilmelidir. Görme engelli çocuklar da diğer çocuklar gibi başlangıçta döküp saçarak yemeklerini yiyeceklerdir. Kendi başlarına yemek yemelerine fırsat verilmeye devam edildikçe, daha az dökerek yemek yemeyi öğreneceklerdir.

* Sofrada tuzluk ve biberlik her zamanki yerlerine konulursa, çocuğunuz kolayca bulabilir.

Tuzluğu ve biberliği kullanırken, elini tuzluğun altında tutmasını gösteriniz ki her sallayışta ne kadar tuz ya da biber döküldüğünü anlayabilsin. Bazı tuzluklar tıkalı, bazılarının da ağızları çok geniş olabilir. Tuzu önce avucuna dökmesi, tuzluktan ne kadar tuz döküldüğünü farketmesini sağlar. Böylece ne az ne de istenenden çok fazla tuz dökülmesi önlenmiş olur.

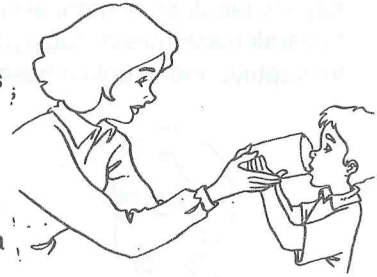

* Çocuğunuz hiç göremiyorsa, farklı yemekler konulduğunda, bu yemekleri ayırması öğretilmelidir. Bunun için, yemek sırasında yanına oturarak, yediğı yemeğın ne olduğı, nelerden yapıldığı anlatılmalıdır. Farklı yiyecekleri koklayarak ve dokunarak birbirlerinden ayırdetmeyi kazanmalıdır.

Sofrada çocuğunuzun her zaman aynı yere oturtulması ve tabağının ve kaşığının aynı yere konulması yemek yemesini kolaylaştırır.

Suyu nasıl içebilir?

* Çocuğunuz bardaktan bağımsız olarak su içemiyorsa, ellerinizi çocuğunuzun ellerinin üzerine koyarak bardağı birlikte tutunuz. Bardağı ağızınıza götürerek bir yudum için ve bardağı tekrar masaya koyunuz. Böylece bardakta su içme becerisinin yapılış sırasını çocuğunuza göstermiş olursunuz. Sonra çocuğın ellerinin üzerine ellerinizi koyarak bardağı birlikte tutun. Çocuğın ağızına götürün ve bir yudum aldıktan sonra bardağı masaya koyunuz. Elinizle eline çok hafif dokunarak, su içmesine ve daha sonra, daha da yardımları azaltarak bağımsız olarak su içmesine imkan sağlayınız.

* Bardak her zaman aynı yere konulursa, çocuğunuzun bardağı bulması kolaylaşır ve daha bağımsız hale gelebilir. Çocuğunuz bardağına doldurulan sıvının yeterli olup olmadığını, doldurulan sıvının bardakta meydana getirdiğı ısıdan ve ağırlığından anlayabilir. Bunun için değışik miktarlarda sıvıyı bardağı koyarak, gerek ısısından, gerek ağırlığından, bardaktaki sıvı miktarının ne kadar olduğunu öğretebilirsiniz. Ayrıca başlangıçta, çocuk okul çağına gelinceye kadar sadece soğuk içeceklerle, çocuğın işaret parmağını hafifçe bardağın içine sokmasına izin

Görme Güçlüğü Olan Çocuk

NEDEN ÖĞRENME GÜÇLÜKLERİYLE KARŞI KARŞIYA KALIR?

■ Görme güçlüğü olan çocuk hiç göremiyorsa, bedenini nasıl kullanacağını öğrenmede güçlükleri olabilir.

Bu güçlük, diğer insanların bazı şeyleri yaparken vücutlarını nasıl hareket ettirdiklerini görememesinden kaynaklanmaktadır.

Görme güçlüğü olan çocuk,

- Diğer insanların **parmaklarını** nasıl kullandıklarını, dokunduklarını, aldıklarını ve tuttuklarını görememektedir.

- Diğer çocukların nasıl **oynadıklarını** görememektedir.

- Diğer insanların nasıl yemek **yediklerini** görememektedir.

- Diğer insanların tuvalette nasıl **temizlendiklerini** ve lavaboyu nasıl **kullandıklarını** görememektedir.

* Görme güçlüğü olan çocuğun, iletişimde bulunurken **yüz ifadesini** değiştirmede ve **ellerini kollarını** hareket ettirmede güçlükleri olabilir. Çünkü çocuk, diğer insanların yüz ifadelerinin nasıl **değiştirdiğini** ve ellerini kollarını nasıl **hareket ettirdiklerini** görememektedir.

* Görme güçlüğü olan çocuğun çevresinde neler bulunduğuyla ilgili güçlükleri olabilir. Çünkü çocuk **evini, mahallesini** ya da **köyünü** görememektedir.

Çocuk çevresinde bulunan nesnelerin neye **benzediğini**, nasıl **kullanıldıklarını** ve nasıl **hareket ettiklerini** görememektedir.

* Görme güçlüğü olan çocuklar, göremedikleri için, diğer çocukların öğrendikleri şekilde öğrenmeyebilir. Görme güçlüğü olan çocukların, diğer çocukların görerek öğrendikleri ve anladıklarını anlayabilmeleri için **yardıma ihtiyaçları vardır**.

Görme güçlüğü olan çocuğuma

NASIL DAVRANMALIYIM?

■ Görme güçlüğü olan çocuklar da, aynen gören çocuklar gibi, ana babaları tarafından sevmek ve okşanmak isterler. Ancak, çok aşırı derecede sürekli ilgilenmek, çocuğa yarar sağlamaz. Eğer aşırı ilgi alışkanlık haline gelirse, bu çocuğa zarar verir.

Görme güçlüğü olan çocuk da diğer çocuklar gibi ilgi ister ve ciddiye alınmak ister.

Görme güçlüğü olan çocukların bağımsızlığı kazanabilmeleri, ana babanın diğer çocuklarını yetiştirmek için harcamış oldukları çaba kadar, bu çocukları için de çaba göstermelerini gerektirir. Örneğin, nasıl çocuğunuzun dikkatini çekmek için değişik oyuncaklar ve eşyalar gösteriyorsanız, görme güçlüğü olan çocuğunuzun da oyuncak ve eşyalarla dikkatini çekiniz.

Çevrenizde çocuğunuza yabancı gelen şeyler de açıklanmalıdır. Açıklamalar ve göstermeler daha fazla sabrı gerektirebilir. Açıklamaların yapılmasının, çocuğunuzun gelişimine katkısı olacaktır. Yani, görme güçlüğü'nün yaratmış olduğu sınırlılığı, ana baba **açıklamalarıyla** giderme yolunu seçebilir. Bu konuda daha fazla bilgiyi, aile rehberinin izleyen sayfalarında bulabilirsiniz.

Görme güçlüğü olan çocuğumun

ÇEVRESİNİ NASIL DÜZENLEMELİYİM?

■ Çocuğun zihinsel, sosyal ve bedensel gelişiminin sağlanmasında, çevrenin düzenlenmesi son derece önemli rol oynar. Görme güçlüğü olan bebeğin ya da küçük çocuğun evde olumsuz durumlarla karşılaşmaması için onun takılacağı ya da çarpabileceği eşyaları ve engelleri kaldırınız. Çocuğun kolayca bulmasını istediğiniz eşyaların yerlerini değiştirmeyiniz.

Neler Yapabilirsiniz?

* Mobilya, çiçek saksısı gibi eşyaların yerlerinin **sabit ve belli** olması gerekir. Yerleri sabit olan eşyaların dışında yaptığınız **değişiklikler** her defasında gösterilmeli ve yerleri öğretilmelidir.

Diğer çocuklar gibi, görme güçlüğü olan çocuk da dişlerini fırçalamayı öğrenmelidir.

Önce diş fırçasının kılları yüzümüze doğru gelecek şekilde, çocuğun eli eliniz üzerinde olacak şekilde sapından birlikte tutunuz ve anlatınız. Başlangıçta diş macununu siz fırça üzerine koyunuz. Yine diş fırçasının ağız içindeki hareketini ve fırçalama işini göstermek için elinizi çocuğun eli üzerine koyarak birlikte hareket ettiriniz ve anlatınız.

Diş fırçalandıktan sonra, ağızda biriken sıvıyı boşaltığınızı ve ağızınıza bir miktar su aldığınızı ve ağızınızda dolaştırdıktan sonra tekrar lavaboya boşaltığınızı anlatınız ve gösteriniz.

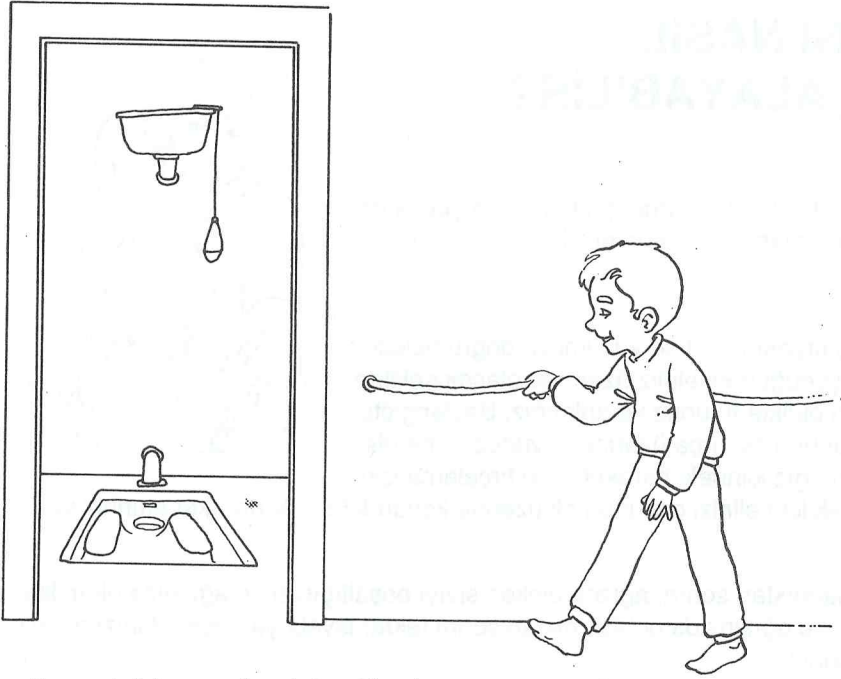

Daha sonra, diş macununun nasıl diş fırçası üzerine sıkılacağını öğretmeye başlayınız. Diş fırçasının kıllarına yakın bir yerden diş fırçasının sapını bağımsız olarak tutmaya başladıktan sonra, diş macununun fırçanın üzerinde işaret parmağının yardımıyla yayma kazandırılabilir.

BAĞIMSIZ OLARAK TUVALET İHTİYACINI NASIL KARŞILAR?

Görme güçlüğü olan çocuk da tuvalet ihtiyacını, diğer kişilerin karşıladığı şekilde karşılamasını öğrenmelidir.

* Çocuğunuz tek başına tuvalete gidemiyorsa, onu tuvalete götüreceği biri olmalıdır. Ya da çocuğunuzun bulunduğu yerle tuvalet arasında duvar kenarına ip gererek, ipe tutunarak çocuğunuzun tuvalete gitmesini kolaylaştırabilirsiniz.

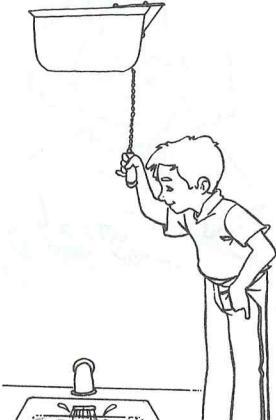
* Tuvalete nasıl gireceği, girerken terlik, takunya gibi ne giyildiği ve onları nasıl bulacağı ve işi bittikten sonra nereye ve nasıl konulacağı anlatılmalı ve gösterilmelidir.

Daha sonra tuvaletin ayak konulacak yerlerini, deliğini, varsa tuvalet musluğu ve

tuvalet kağıdının yeri, tuvalette oturma durumuna göre anlatılmalı ve gösterilmelidir.

* İhtiyacını karşıladıktan sonra, su ile ya da tuvalet kağıdıyla nasıl temizleneceğini anlatınız ve birlikte yaparak gösteriniz.

Tuvaletten çıkmadan önce tuvalete su dökülmesi gerekiyorsa, nereden ve nasıl döküleceğini anlatın ve birlikte yaparak gösteriniz. Eğer tuvalet sifonu varsa sifonu nasıl çekeceğini anlatınız ve birlikte yaparak gösteriniz.

belirtmeniz, çocuğunuzun alışkanlık kazanmasında etkili olacaktır.

Başlangıçta çocuğunuz diğer çocuklar gibi, her şeyi mükemmel yapamayabilir. Ancak, sabırlı olmanız ve çocuğunuzun yaptıklarından hoşnutluğunuzu belirtmeniz daha iyi yapmasına yardım edebilir.

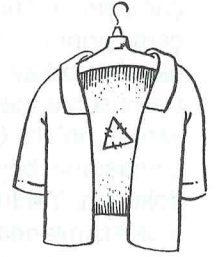

ÇOCUĞUNUZ BAĞIMSIZ ŞEKİLDE GİYSİLERİNİ NASIL GİYER VE ÇIKARIR?

Görme yetersizliğinden etkilenen çocuklar da ailenin diğer üyeleri gibi giyinmelidirler.

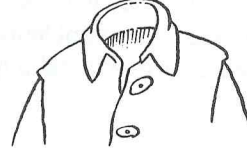
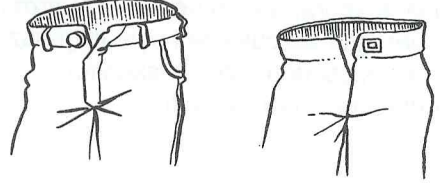

* Çocuğunuza, giysilerin önünü-arkasından ve tersini-yüzünden ayırmasını sırasıyla anlatınız ve birlikte ayırınız. Bunun için, giysinin arkasına ve tersine ufak bir kumaş parçası dikilmesi, onların öğrenmelerini kolaylaştırabilir, çocuğun giysilerini düzgün giymesine yardım eder.

* Çocuğunuz, giydiği giysilerin renklerini ayırabilmelidir. Bunun için farklı renkler için kesilen farklı şekillerdeki kumaş parçacıkları, giysilerin renklerini ayırmak için ipucunu oluşturabilir. Örneğin kırmızı için kare, mavi için üçgen gibi şekillerin kesilerek giysinin içine tuturulması, giysilerin renklerini ayırmaya yardım eder.

* Ayrıca düğmelerin şekilleri, pantolon, gömlek, etek veya bluzunu ayırmalarında ipucunu teşkil edebilir. Bunun hangi pantolon, gömlek, etek veya bluzunun düğmesinin nasıl olduğunu anlatırken bir taraftan da parmaklarıyla dokunarak aradaki farkı birlikte görünüz.

* Kazaklarını ayırmak için de, yapıldıkları materyale dokunarak, hangisinin hangisi olduğunu anlatınız ve gösteriniz.

* Çocuğunuza iç çamaşırının içini dışından ayırması için dikiş yerlerine dokunarak, dikiş yerlerinin içe geldiğini anlatınız ve gösteriniz. İç çamaşırının önünü arkasından ayırmak için iç çamaşırının omuz kısmında yer alan dikiş eklerinin arkaya geleceğini anlatınız ve gösteriniz. Daha sonra etek kısmından tutarak giymesine yardım ediniz. Giydikten sonra tekrar elleriyle iç çamaşırının boyun ve etek kısmına birlikte dokununuz. Yanlış giyildiği zaman, yine boyun ve etek kısımlarına dokunarak, ne zaman doğru ne zaman yanlış giyildiği anlatılabilir.

* Diğer giysilerin iç ve dış yüzlerini ayırmak için de, giysilerde yer alan ipuçlarından yararlanabilirsiniz.

* Giysiler çıkarıldığında düzenli bir şekilde aynı yere konulması ve asılması, giysilerini kolayca bulmasına yardım eder.

banyo yapmayı, tırnak kesmeyi ve kendi eşyalarını katlamayı ve kaldırmayı öğrenmelidir.

Ayrıca çocuklar için tehlikeli olarak bilinen, evde bulunan araç ve gereçlerin kullanılmasının öğrenilmesiyle istenilmeyen kazaların ortaya çıkması engellenmiş olur. Makas, bıçak gibi kesici aletlerin kullanılmasının ve kibritle ateş yakmanın, elektrikli ev aletlerinin ve prizlerin kullanılmasının öğrenilmesi, çocukların başına istenilmeyen kazaların gelmesini önler.

Görme Güçlüğü Olan Bir Çocuğun Görme Engelliler Okuluna Yerleştirilmesi İçin Başvurulacak Kurumlar :

1. Bulduğunuz ilde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezi .
2. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü A blok, Beşevler/Ankara
3. Veysel Vardal İlkokulu, Sarıyer/İSTANBUL
4. Mitat Enç Ortaokulu, Teknikokullar Yenimalle/ANKARA
5. Göreneller İlkokulu ve Sanat Ortaokulu, Altındağ/ANKARA
6. Aşık Veysel İlkokulu ve Sanat Ortaokulu, Bornova/İZMİR
7. Yahya Çavuş İlkokulu, Gelibolu/ÇANAKKALE
8. Mehmet Akif Ersoy İlkokulu, TOKAT
9. Cemil Meriç İlkokulu, NİĞDE
10. Ertuğrul Gazi İlkokulu, KAHRAMANMARAŞ
11. Gap İlkokulu ve Sanat Ortaokulu, GAZİANTEP

Görme Güçlüğünden Etkilenmiş Çocukla İlgili Danışmanlık Yapabilecek Kurumlar

- * Türkiye Körler Vakfı Genel Merkezi, Fevzi Çakmak Sokak 14/3 Maltepe/Ankara
- * Altı Nokta Körler Derneği, 17. Sokak No : 63/1 Bahçelievler/Ankara
- * Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, Beşevler/Ankara
- * Türkiye Körler Federasyonu, Rasimpaşa Mah. Halitpaşa Cad. No : 84/A Daire : 3 Kadıköy/İstanbul

Görme Güçlüğünden Etkilenmiş Çocuk İçin Eğitim Araç Gereçlerinin Sağlanabileceği Kurumlar

- * Veysel Vardal İlkokulu Müdürlüğü, Kilyos/Sarıyer - İstanbul
- * Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, A Blok Beşevler/Ankara
- * Türkiye Körler Vakfı Genel Merkezi, Fevzi Çakmak Sokak 14/3 Maltepe/Ankara
- * Milli Eğitim Bakanlığı Ders Aletleri Yapım Merkezi, Gazi Mahallesi/Ankara

